

1- Concepte d'art

<https://www.slideshare.net/anunez12/qu-s-lart-14548749>

<http://www.xtec.cat/~fchorda/credit/index.htm>

- Polèmic. Diferents definicions,

RAE: “Manifestación de la actividad humana mediante la cual se interpreta lo real o se plasma lo imaginado con recursos plásticos, lingüísticos o sonoros.” Que vol dir que és una activitat pròpia del ser humà que tracta d'interpretar i transmetre el món que l'envolta, el seu interior o imaginari.

De Formaggio, D. (1976), “ tot el que l'home diu art”, afirma que no tot el que diem “obres d'art” van ser pensades i considerades així en el seu context històric.

Gombrich, E.H. (1950), “no existeix, realment, l'art. Sols hi ha artistes”. Per tant la seva consideració depèn dels convencionalismes i consideracions de cada etapa històrica, valorant als artistes que són els protagonistes de l'acte de creació.

Adorno, T (1970), “ha arribat a ser evident que res en art és evident”

L'art és un acte primari d'expressió. És una activitat inherent a l'ésser humà des del primers temps. És un mitjà de comunicació que transmet sensacions a l'espectador que observa l'obra, Aquestes sensacions poden ser estètiques, simbòliques o argumentals. Poden provocar acceptació o rebuig, poden impressionar-nos o estimular estats d'ànims. L'art és, per tant, un llenguatge que tracta de transmetre idees o sentiments a través d'un codi que segons el seu context històric s'emptra amb més o menys llibertat.

Com a llenguatge es poden distingir:

- emissor (artista)
- receptor (espectador)
- canal (obra d'art)
- codi (conjunt de formes, dimensions, colors, proporcions o d'altres elements que configuren l'obra d'art)
- missatge (idea, emoció, sentiment que es vol transmetre)

L'art és també una activitat humana dedicada a la creació. S'ha de diferenciar art (objectes creats amb finalitat estètica, obres úniques que expressen una individualitat) de tècnica (finalitat pràctica o utilitària, són objectes múltiples i repetibles que solucionen alguna necessitat social). La *Malraux, A.* “dic artista a l'home que crea formes...i artesà al que les reproduïx”. *Wordsworth, W.* “la única prova del geni és l'acte de fer bé el que es digne de fer-se i que mai s'ha fet abans”.

2- L'obra d'art

És el canal o mitjà físic que transmet el missatge. En l'obra conflueixen diversos *factors*:

- *individuals* (personalitat de l'artista. Van Gogh expressava la seva malaltia mental en les seves obres)
- *Intel·lectuals* (idees de l'època, encara que hi ha artistes que s'avancen a la seva època, com per exemple Goya que va defensar formes que serien compartides després)
- *Socials* (clientela, els que encarreguen l'obra i que en la majoria dels casos reflecteixen els valors i la ideologia dels grups socials dominants)
- *tècnics* (que són acumulatius perquè els mitjans materials i tècnics es van perfeccionant successivament)

3- L'obra artística i l'estil

Es contextualitza l'obra artística dins d'un estil. L'**estil** defineix les formes de manifestar-se d'un artista o un conjunt d'artistes mitjançant unes característiques comunes que es repeteixen a través de les obres d'art durant un període determinat. L'estil ens aporta els elements necessaris per a distingir les obres dins d'un mateix període, diferenciar-les d'altres períodes i comprendre l'evolució de les formes.

Cada estil segueix una evolució:

- *fase arcaica*, comencen a manifestar-se les característiques més rellevants de l'estil (Etapar Arcaica de l'art grec, Preromànic, Quattrocento...)
- *fase clàssica*, aconsegueix la seva maduresa i trobem totes les característiques i elements que defineixen l'estil en la seva màxima expressió, s'arriba a la perfecció de les formes.
- *fase manierista*, l'artista no prescindeix de les normes de l'estil clàssic sinó que busca noves formes de representació que solen manifestar-se amb una major estilització, expressió i dinamisme com a resultat d'una major llibertat de l'artista respecte a l'estil.
- *fase barroca*, esgotament de les formes clàssiques i recerca de l'originalitat en el desenvolupament d'altres aspectes de l'obra. Es manifesta pel monumentalisme, es prioritzen els caràcters secundaris respecte a allò essencial, es dota de major moviment respecte la serenitat, s'intenta impactar a l'espectador.
- *fase recurrent*, tornada a les normes clàssiques, etapa de reacció en front als excessos del barroc, sovint es denomina amb el prefix "neo".

La successió d'estil s'ha produït de diverses maneres: per evolució d'un estil precedent o per ruptura. Aquests canvis s'han produït per diversos factors: noves tècniques, canvis socials, ideològics, religiosos o polítics.

4- Teoria de l'art

Diferents *teories* intenten definir què és l'art. La finalitat és explicar quina és l'essència de l'art i quins són els factors o condicionants que ha de tenir una obra humana per considerar-la obra d'art. Les diferents valoracions que hi ha hagut al llarg de la Història han configurat una sèrie de *tendències historiogràfiques*.

- el *naturalisme*, considera mimesi o imitació de la natura el criteri per a valorar l'obra d'art. Es poden distingir dues corrents: l'idealisme i el realisme.

- *idealisme*, sorgí a la Grècia clàssica, influenciats per Plató imitaven la natura però amb l'objectiu d'aconseguir la Bellesa ideal, la idea perfecta de l'objectiu representat. Imita la natura i sotmet la seva representació a unes rígides normes matemàtiques i geomètriques amb la finalitat d'aconseguir un sistema de proporcions que permetin un reflex harmònic, equilibrat i sublimat de l'objecte representat, però fidels a la realitat. Aquesta definició es repeteix en diverses etapes històriques (Renaixement, Neoclàssic...)

- *realisme*, es vol aconseguir una representació objectiva de la realitat basada en l'observació dels fets quotidians, renunciant a l'idealisme. El realisme permet la representació d'aspectes grotescs i desagradables de la realitat, hi ha un afany de veracitat i cert compromís social. Desenvolupament a la França del segle XIX.

- el *simbolisme*, valora l'objecte artístic segons la seva capacitat simbòlica, tindrà un major valor artístic quant més gran sigui la capacitat de comunicar, evocar o suggerir idees i conceptes (Antic Egipte- simbolització del poder o origen diví dels farons, Edat Mitjana- devoció dels creients a través de les imatges bíbliques).

- el *formalisme*, sorgeix al segle XIX amb representants com *Riegl*, *Wölfflin* o *Focillon*. Proposa l'essència de l'art resideix en la forma, es dona importància a l'estructura, la composició o la forma geomètrica com a elements per a valorar l'obra d'art. L'art és independent de la realitat, i la bellesa resideix en la disposició de les per a aconseguir l'harmonia, l'equilibri o la proporció. Presenta alguns inconvenients, l'obra no es pot dissociar de la seva funció, ni del seu context històric.

- la *iconografia*, sorgeix a finals del segle XIX, està representada per *E. Panofsky*, *E.H. Gombrich* o *R. Wittkower*. L'objectiu és valorar l'art a través del seu significat. El mètode d'interpretació té tres nivells:

- *nivell preiconogràfic*: identificar el que es representa a l'obra

- *nivell iconogràfic*: identificar el tema i el seus valors simbòlic i al·legòrics

- *nivell iconològic*: identificar el conjunt d'idees, valors o conceptes que tracta de transmetre l'obra, el seu veritable significat dins d'un context històric.

No obstant, no prescindeix de l'anàlisi formal proposat pel formalisme, l'inclou a través del significat de l'obra de l'art.

- *Sociologia de l'art*, des del *materialisme històric* (corrent marxista) tracta de vincular l'obra d'art a una estructura política, econòmica, social i cultural. Representant foren *A. Hauser* i *P. Francastel*. Incideix en els aspectes conjunturals que van fer possible la creació de l'obra d'art coma l'existència de mecenes, el públic al que va dirigida, la ideologia dominant, però també els aspectes que van fer possible la conservació i valoració de l'obra en societats posteriors. Tampoc va renunciar al Formalisme i la iconografia.

- *Psicologia de l'art*, el desenvolupament de la Psicologia al segle XX dona lloc a l'aplicació dels seus principis en la valoració i anàlisi de l'obra d'art. Representants: *R. Huyghe* o *R. Arnheim*. Valora l'art partint de dos enfocaments: la psicologia de l'autor i la psicologia del receptor. Valora l'art com a resultat d'un procés psicològic però la dissociació de l'obra del context cultural dona lloc a una teoria parcial. *L. Vigotsky* considera que l'obra d'art no són sols formes o un context històric, sinó que dins del seu contingut trobem sensacions, emocions i passions. La funció de l'art seria expressar, comunicar i transmetre la natura de l'ànima humana., transcendeix el pla individual fins generalitzar-se en un pla social.

- *Estructuralisme*, considera que la manifestació humana és la conseqüència de la utilització del llenguatge que ens permet articular el nostre pensament i raonament. Representant *F. Saussure*. Parteix de la idea bàsica que existeixen una sèrie d'estructures, també enteses com a normes o regles lingüístiques que fan possible la interpretació i anàlisi de l'obra d'art. Per tant l'obra d'art, com a mitjà de comunicació, es converteix en un text que s'interpreta a través de les seves pròpies regles, relacions i estructures entre el seu significat (obra en sí) i el seu significat (missatge). L'Estructuralisme ha estat criticat per ignorar el context històric i la funció de l'obra. Malgrat això, anàlisis com el de *L. Gourhan* sobre l'art prehistòric.

5- Funció de l'art

Ha variat al llarg de la Història, a part de la finalitat estètica, l'obra pot desenvolupar altres funcions.

- *funció màgica-religiosa*, sobretot en societats primitives l'art tenia atribucions màgiques que posaven en contacte l'home amb una dimensió desconeguda. Breuil li atribueix una finalitat màgica-propiciatòria, afavorint la cacera a través de la representació de figures animals. L'art egipci servia com a transmissió entre el món dels vius i el món dels morts i simbolitzava l'origen diví del faraó.

- *funció estètica*, concebuda al voltant del concepte de bellesa. Busca despertar sensacions o emocions agradables a través de la contemplació de les formes estimulants una experiència estètica a l'espectador

- *funció ideològica*, vol transmetre un determinat pensament polític, religiós o social. A l'antiga Roma servia per simbolitzar el poder de l'Imperi, al Barroc el de la monarquia absoluta o l'esperit de la Contrareforma, al Romanticisme per despertar consciència social i promoure la ideologia liberal a França; o també per denunciar les injustícies socials com el Realisme.

- *funció educativa*, com a mitjà de comunicació, també pot tenir una finalitat didàctica i transmetre idees, principis o valors, com és el cas del Romànic o Gòtic que ensenyaven la paraula de Deu a una població majoritàriament analfabeta a través de la imatge.

- *funció mercantil*, l'obra té un valor de canvi i s'intercanvien en el mercats. Avui hi ha un gran mercat a nivell internacional a través de fires, subhastes...L'adquisició d'art sol relacionar-se amb un cert prestigi social i discriminador social, normalment és una activitat reservada a les elits econòmiques.

- *funció terapèutica*, segons Freud, és una forma d'expressió dels instint bàsics o dels impulsos reprimits per les normes socials, permet l'expressió personal i la manifestació de la creativitat de cada individu. L'art tindria una funció terapèutica o sanadora ja que permet una expressió de la llibertat personal i provoca un cert plaer o benestar.

En arquitectura, a més, es pot afegir la funció pràctica. Les edificis es construeixen per donar cabuda a diverses activitats a les quals adapten la seva forma: econòmiques, polítiques, administratives, commemoratives, funeràries, residencials o militars.

6- Les tècniques i els llenguatges artístics

Per a Wolfflin la concepció artística està estretament relacionada amb el domini de la tècnica encara que es prioritzi el seu caràcter intel·lectual. Al llarg de la història de l'art la importància donada als aspectes tècnics ha variat, però l'estudi de l'obra d'art ha d'integrar l'estudi de les tècniques emprades. S'ha de tenir en compte que cada una de les arts tenen els seus propis elements i un vocabulari propi que també estan relacionats amb les diferents tècniques.

LA PINTURA

<https://www.slideshare.net/anunez12/les-arts-plstiques-i-la-pintura>

- la *tècnica pictòrica*, es pot definir com la representació de la natura, idea o símbol sobre una superfície bidimensional. Es pot representar el món exterior o el món interior. Denominem *pintura figurativa* a aquella que tracta de representar amb més o menys fidelitat la realitat exterior que ha predominat al llarg de la història de l'art, i *pintura abstracta* a aquella que prescindeix de la realitat exterior i té els seu orígens en l'univers intern de l'artista que ja estava present en la prehistòria però que ha aconseguit més rellevància al segle XX.

La pintura figurativa no sempre imita fidelment la realitat, no sempre és *naturalista* (art grec i romà, Renaixement o Neoclàssic), pot tenir un cert grau d'abstracció donant lloc a la pintura *simbòlica* (Antic Egipte, època Tardoromana, art Medieval, en la que es prioritza la representació de la idea.

La tècnica pictòrica es realitza sobre superfícies variades (*suport*): pedra, murs, fusta, vidre, metall, paper o tela que fan servir diferents tècniques:

- *el fresc*, preferentment en la pintura mural. Hi ha una preparació prèvia del mur amb diverses caps de calç, sorra i pols de marbre. La pintura es fa amb pigments aglutinats amb una base d'aigua. S'aplica sobre una superfície humida. Una vegada seca la superfície, els pigments queden fixats al mur
- *encàustica*, es fa sobre fusta, l'aglutinant és la cera. Es va fer servir sobretot a l'antiguitat.
- *pintura al temple*, es fa sobre fusta encara que també es pot aplicar sobre murs. L'aglutinant són matèries orgàniques com greixos animals o clara d'ou. Edat Mitjana.
- *pintura a l'oli*, sobre tela o taula. L'aglutinant són diferents olis. El seu assecat és lent i permet retocs. Es va començar a fer servir pel gòtic flamenc.
- *aquarel·la*, sobre paper. Els pigments es dilueixen en aigua.
- *acrílic*, sobre qualsevols tipus de suport. L'aglutinant és una emulsió de polímer acrílic. Segle XX.
- *collage*, s'afegeixen material de diferent procedència a la mateixa obra.
- *gravat*, és la reproducció de l'obra d'art amb mitjans tecnològics com impremtes. Es grava la representació mitjançant incisions en planxes, a les quals se'ls inserta la tinta o pigment i permet la reproducció de moltes còpies. Depenent del material poden ser xilografia (fusta), litografia (pedra) o calcografia (metall). Hi ha variants com el baixrelleu, l'aiguaforta o el "huecograbado", o motllos com la seda (serigrafia)
- *altres tècniques*, gouache (base d'aigua amb aglutinants com la goma aràbiga, cola o mel), mosaic, esmalt o vitralls.

Pel que fa als temes representats, gèneres, podem distingir: religiós, mitològic, retrat, bodegó, paisatge, escenes populars-costumistes- de gènere, les marines o la pintura històrica.

- *el llenguatge pictòric*. Els elements fonamentals són:

- *matèria pictòrica*, la mateixa matèria pictòrica (pigments, collage...)
- *la línia*, permet la delimitació i el reconeixement de les formes. També té valor expressiu: el traç continu i tancat té un propòsit descriptiu, el traç obert té un propòsit imaginatiu i poètic. Els curvilinis es relacionen amb la sensualitat, els gruixuts i rectes amb la força. També té un valor simbòlic, les línies verticals s'identifiquen amb una elevació mística o espiritual, les horitzontals amb l'equilibri i estatisme, les diagonals amb la inestabilitat, desequilibri i moviment. El cercle, el triangle equilàter s'identifica amb la perfecció divina.
- *el volum*, es pot crear la sensació de volum a través de la llum i el color.
- *la perspectiva*, simula la profunditat, o un espai tridimensional.

- *el color*, té valor expressiu per ell mateix. Els colors freds es relacionen amb la racionalitat, la lògica o amb sentiments de tristesa, melancolia o nostàlgia. Els colors càlids s'identifiquen amb passions o sensualitat o sentiments d'alegria, amor, vida o benestar. El blanc s'identifica amb la puresa i el negre amb el pecat.

- *la llum*, la llum representada (la que o és real) també és un recurs expressiu. La llum diàfana i homogènia transmet sensació de serenitat, equilibri i harmonia. Els contrastos de llum i ombres donen lloc a una sensació de tensió. El focus de llum zenital s'usa per transmetre sensació d'estabilitat, els oblics accentuen la profunditat de l'espai i provoquen sensació de tensió.

- la *composició*, les possibilitats d'ordenació o articulació de tots els elements pictòrics (figures, llum, color, línia...) són infinites. Es sol classificar la composició en *tancada o centrípeta*, els elements convergeixen cap a un eix central del quadre, accentua l'estabilitat, l'equilibri i estatisme, o *oberta o centrífuga*, els diversos elements divergeixen cap un eix lateral o punt de fuga en els extrems accentuant la tensió i el moviment de l'escena. Altres aspectes relacionats són *la simetria o asimetria*, *la inscripció dins de formes geomètriques com els triangles, cercles, en ziga-zaga, corba, en diagonal, en forma de creu, d'asta o helicoidal*.

L'ESCULTURA

<https://www.slideshare.net/anunez12/les-arts-plstiques-ii-escultura>

- la *tècnica escultòrica*, es pot distingir dos tipus d'escultura la de *cos rodó* que es caracteritza per ser tridimensional i permet girar al seu voltant i veure-la des de diferents punts de vista; i el *relleu* que sol ser bidimensional, desenvolupa un sol pla i compta amb un sol punt de vista. Segons la seva profunditat, el relleu presenta diversos tipus: "*huecorelieve*", *baixrelleu* o *altrelleu*.

L'escultura pot concebre's de forma *aïllada* (David de Miquel Àngel) o com a part d'un *conjunt* (mètopes del Partenó). De vegades, quan forma part d'un conjunt sol estar relacionada amb l'arquitectura; per això quan s'interpreten, s'ha de tenir present el context arquitectònic.

Es pot realitzar sobre diferents *materials i les seves variants*: pedra (marbre, calcària...), fusta, fang o metall. Les *tècniques* depenen del material que es faci servir:

- *talla*, es tracta d'eliminar material a un bloc a través de la utilització de diverses eines que permeten fer diverses operacions sobre el material (desbastat, poliment...)

- *modelat*, es fa sobre fang, argila, cera o d'altre material dúctil. És l'addicció de material i el seu modelat fins aconseguir la forma desitjada.

- *fosa*, sol utilitzar-se amb bronze, encara que es poden fer servir tot tipus de material . Fa servir la tècnica de *cera perduda* que consisteix en la realització d'un motlle de cera que és recobert per un contramotlle de fang. S'introdueix el bronze fos que desfent la

cera i s'elimina per un orifici inferior. Quan el bronze s'ha refredat, es treuen els motlles. És possible realitzar retocs.

- *soldadura*, s'uneixen diferents materials metàl·lics a través de la fusió, mitjançant la utilització del calor d'uns punts d'unió o contacte. Molt utilitzada al segle XX.

- *assemblatge*, s'uneixen materials de diferents procedències, una mena de collage. Molt utilitzada al segle XX.

- *Altres tècniques*, el *forjat*, l'*encofrat* o tècniques relacionades amb l'aplicació del color o *policromia* com l'*estofat* (el material principal és el pa d'or, plata o de coure, unes làmines que imprimeixen aquesta tonalitat sobre les superfícies en les quals es desitja aplicar. Després amb diferents pigments es cobreixen aquestes làmines i finalment mitjançant el raspat d'aquestes últimes capes es fan dibuixos, de manera que quedi descobert l'or subjacent). La *carnació* (color que imita les carns de les figures humanes en les representacions pictòriques o les talles policromades).

Gèneres: l'escultura monumental, la religiosa, la mitològica, el retrat o el funerari.

- *El llenguatge escultòric*, hi ha una sèrie d'elements que es fan servir:

- *volum*, és un element expressiu degut al caràcter tridimensional. El relleu presenta limitacions respecte l'escultura de cos rodó.

- *moviment*, quan es vol indicar serenitat es fa a través d'elements rígids, estàtics, la simetria o la frontalitat. Pel moviment es fan servir diagonals, diferents línies de fuga, vol de la roba, cabells agitats o asimetria.

- *composició*, hi ha dues formes de composició: *oberta i tancada*

- *proporcionalitat*, l'escultura sol definir-se a través d'un cànon que estableix relacions entre les diferents parts de l'escultura entre sí i amb el conjunt. Els cànons clàssics (grecs) transmeten equilibri i els que alteren les proporcions generen tensió.

- *massa*, fa referència a la sensació de pes. Un altre cas és la seva absència (Gargallo, Chillida, González).

- *la llum*, un recurs expressiu. En una superfície molt polida relisca la llum i dona sensació de sensualitat o dinamisme o accentua la seva lluminositat. La combinació de plans i les diferents textures donen lloc a diferents configuracions de llums i ombres que seran aprofitades per l'escultor per dotar de volum i moviment a l'obra.

- *el color*, té també una intencionalitat expressiva, pot donar molt realisme o tenir caràcter simbòlic.

L'ARQUITECTURA

<https://www.slideshare.net/anunez12/les-arts-plstiques-arquitectura>

<https://www.slideshare.net/jmgutier4/6-introducci-a-larquitectura>

- la *tècnica arquitectònica*, llenguatge artístic amb la finalitat de concebre un espai interior. Els seus elements formals configuren un espai. Els elements que defineixen l'edifici i el seu valor estètic són:

- *materials de construcció*
- *la planta*, la secció horitzontal de l'edifici. S'estudia la disposició del seu eix predominant i la disposició dels suports i les cobertes.
- *la secció*, és un tall perpendicular al terra.
- *l'alçat*, és la visió frontal.
- *pla isomètric*, es combina la planta la secció transversal i longitudinal i part de la façana en perspectiva
- *elements sustentants*, elements que suporten el pes de les cobertes (pilar, columna, mur, contrafort, la llinda, l'arc, mènsula, cartel·la) .
- *cobertes*, la forma de cobrir l'edifici pot ser arquivada i voltada. Les cobertes poden ser amb teulades a doble vessant, a quatre i també amb voltes i cúpules.
- *elements decoratius* com frontons, gablets, pinacles, acroteris, rosasses o gàrgoles.

Tipologies: religiosa, civil...

És l'art que rep la influència social més forta i on el paper de l'artista està més condicionat a la realitat social i econòmica. L'arquitectura depèn d'un context urbà i territorial per la qual cosa l'urbanisme també és una part fonamental de la Història de l'Art.

- *el llenguatge arquitectònic*, els elements fonamentals són:

- *la llum i el color*, els efectes de llum dins i fora contribueixen a modelar l'espai creant diferents sensacions des de l'agitació i la tensió (llum i ombra), sensacions místiques o espirituals (il·luminació a través del vitralls) o sensació de tranquil·litat o serenitat quan es tracta d'espais molt il·luminats amb llums naturals homogènies. El color contribueix a dotar de cert ritme als murs donant sensació de moviment o simbolisme.
- *volum*, el joc de volums interns i externs també tenen importància estètica. Els edificis alts transmeten idea de poder i domini...
- *ritme*, es defineix com el "moviment" de l'arquitectura, es basa en la utilització de diferents elements, espais, volums, textures, colors o proporcions. Es pot fer a través de la repetició del mateix motiu, alternança...pot ser simètric, radial o en progressió per transmetre dinamisme o estatisme.
- *proporció i harmonia*, es basa en la concordança o disposició de les diferents parts d'un edifici entre sí. És freqüent la utilització d'un mòdul que dona sensació d'harmonia i serenitat o es pot buscar la ruptura de la proporcionalitat provocant sensació de tensió.

El valor de l'artista

Per a Hauser, l'artista tal i com s'entén avui no ha existit sempre. L'artista ha anar adquirint valor i prestigi social conforme ha anar avançant la Història de l'Art passant de la consideració d'artesà a geni.

En relació amb el valor de l'artista, s'ha de tenir en compte els clients, comitents o mecenes dels artistes que condiciona el producte artístic. Fins el segle XX, l'artista no va aconseguir la plena independència en la creació artística.

- *Prehistòria*, artista com una mena de xamà o bruixot.
- *Primeres civilitzacions*, artista com a funcionari al servei del rei. Creaven obres per mostrar el poder dels governants o dels sacerdots
- *Antiguitat*, els artistes comencen a sortir del seu anonim.
- *Edat Mitjana*, l'artista és considerat un artesà. Alguns aconsegueixen sortir de l'anonim.
- *Renaixement i Barroc*, l'artista adquireix prestigi social, se li reconeix la seva originalitat. A Espanya aquesta consideració es produeix a partir del Barroc.
- *la Il·lustració*, l'artista manté la seva consideració social i intel·lectual i l'art també adquireix dimensió social perquè comença a ser considerada com a bé material públic. S'obren museus.
- *segle XIX*, es crea la idea de geni artista, artista maleït o bohemí. Se li atribueixen altes capacitats intel·lectuals i gran sensibilitat que l'aparta de la resta de la societat, de vegades a la incomprensió social.
- *segle XX*, la societat de consum i el capitalisme converteix l'art en una mercaderia o també en una inversió financera. L'artista s'integra en un mercat de galeries, museus, cases de subhastes i exposicions com a garant del valor econòmic de l'art, l'excentricitat o l'exotisme són valors perquè porten implícita una crítica a l'estructura política, econòmica i social.
- *segle XXI*, en l'actualitat es caracteritza per estar immers en nombroses propostes i manifestacions artístiques entre les que resulta difícil innovar. L'art perd alguna de les seves característiques com la *permanència*, es multipliquen manifestacions d'*art efímer*, es considera com art altres elements com el *land art*, el *body art*. S'inclou també la tecnologia (infografia, vídeos, informàtica, internet...) Tot això de vegades ha fet que l'art s'allunyi del gran públic.